

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése ide küldendő az előfizetési díjak nyilvántartás és hirdetések.

Hirdetéseik jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Égész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetéseik elfogadhatnak:

Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben Schalek H., Dukas M., Oppelik A. «Altalános Tudósító» hirdetési oszt. álya Budapest.

Nyilttár példásra 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hiv. közlönye

Az alkohol elleni kongresszusról.

Az alkohol nem az ellenség, de a jóbarát képében jelenik meg, behizelgi magát kellemeivel, s észre sem vesszük, miként válik az élvezet szokássá, a szokás szenvedélyvé, s e szenvedély miként sodorja szerencsétlen áldozatát betegségbe, nyomorba, bűnbe, halálba.

A szesz italok a szervezet legfontosabb alkatrészeit támadják meg, miáltal a szervek életműködése csökken s a legkülönbözőbb súlyos betegségek keletkeznek. A légutak és a tápcsatorna állandó hurutja, a májnak, a veséknek végzetes idült gyulladása, a szivizomzat túllengése és elfajulása, a vérerek megkeményedése s e betegségeket oly gyakran kísérő tünetek, mint vizebeteleg, gutaütés, közhvény stb. mind az állandó alkoholmérgezésnek gyakori következményei.

De még borzasztóbb a pusztítás, melyet az alkohol az idegrendszerben idéz elő. Kisebbségben is leszállítja az agyvelő finomabb működési képességét, nagyobb mennyiségben pedig mérgező hatása nyilvánvaló. Már az egyszeri alkoholmérgezés, az itasság is megfosztja az egyént hosszabb-rövidebb ideig öntudatától, itélő és tájékozó képességétől, esztől; a szesz italokkal való állandó visszaélés pedig megbénítja,

megfojtja az idegsejteket, az okos embert butává, a becsületest becstelenné teszi, előidézi az idegeknek, az agynak, a léleknek és elmének súlyos, legnagyobb részét gyógyíthatlan betegségeit.

És még ez sem tetőzte be pusztításainak borzasztó sorozatát: megtámadja a szervezet legfontosabb sejtjeit, a csirisejteket s az utódok egész serege ebben leli nyomorúságának forrását. És éppen az utódokra kifejtett ezen elkorcsosító hatása teszi az alkoholt az emberiség legborzasztóbb ellenségévé, mert itt már nem az egyén, hanem az egész faj állandó, biztos romlásáról és ellajulásáról van szó.

De hadd beszéljenek a tények, a számok. A felnőtt férfiaknak több mint tizedrészét a közvetlen alkohol okozta betegségek pusztítják el. E mellett tanuskodnak a kórházak és bonctermekek statisztikái s az orvosi gyakorlat tapasztalatai. E tekintetben a versenyt az alkoholizmussal csak egyetlen betegség veheti fel: a tuberkulózis S az emberiség e két öldöklő csapása között szoros összefüggés is bizonyult be, mert az alkohollal mérgezett szervezet jóval csekélyebb ellenállást képes kifejteni a tüdővész és egyéb fertőző betegségek csiráival szemben.

Az elmebetegeknek több mint harmincz százaléka saját vagy elődjének alkoholmérgezésében találja betegségének okát. A hülék és elme gyengék, a nyavalyatorók,

a vízfejűek, a törpék pedig túlnyomó nagy számban alkoholista szülöktől származnak. De az utódok elkorcsosulása nemcsak ebben nyilvánul, hanem főleg abban is, hogy szervezetük elgyengült, sem lesti, sem szellemi ellentállásra nem képes. Sőt, mint legújabbban kiderült, az anyák szoptatási képességének elvesztése is legnagyobb részben a szülők alkoholmérgezésének képezi egyik gyászos következményét.

Az igazságszolgáltatás még más elrejtendő kékét mutatja az alkoholnak. A bűntényeknek átlag véve 42 százalékában kimutatható az alkohol végzetes szereplése, a mint a szerencsétlen házaseset, az elváltások, az öngyilkosságok egyrésze is az alkohol rovására irandó.

Az angol és amerikai életbiztosítások statisztikája pedig világosan és megcáfoltanul bebizonyította, hogy az alkohol élvezet az élettartamot megrövidíti.

Mindez mily rettenetes perspektívát nyújt a jelen és jövő nyomortóságának, az egyén és társadalom pusztulásának s a faj fokozódó elkorcsosulásának.

Mi a teendőnk tehát, hogy útját állhassuk ezen romlásnak?

Mindennekelőtt fel kell világosítanunk a népet, hogy ledönthessük azon elterjedt tévhitet, mely ezen emberirtó mérget a legjelensebb és leghasznosabb tulajdonságokkal ruhazza fel. Tisztába kell jönnünk az alko-

TÁRCZA.

A rózsza regénye.

Irtá: ifj. Molnár Károly.

Egyszer egy királyrak pázsitos kertjében ritka faj rózsaszál fogant. A kertész becézte, óvta, gondozta a drága rózsafát, amely külön, nagy üveg harangot kapott, ahol a hideg szél nem sorvasztja, de a mosolygó nap sugarát éltető szeretőn.

S a rózsaszál hajtott.

Egyetlen rózsaszál lett rajta, de az szebb a világ összes virágainál.

Hajnalon rózsaszine volt s vigyázva bomló szirmai között messze illatos harmatgyöngy.

Ha meg kigyúlt a nap, ezernyi piros színben játszott a rózsabimbó minden kis atomja s csodálva ámulat szűrésén a kert minden virága; s reája szállani az ámulattól a pillangó se mert.

Estéknél pedig, ha búcsuzott tőle a nap sugar, sötétpirosan biborszínre csókoltá búcsucsókjával a drága rózsaszál, úgy hogy az alkony mámorító levegője ölelte a legbájosabban őt.

Erkölyes nyárilakásból lejárt csodálni szépségét a király s örömmel üdvözölte őt a nap minden percén, ha palotája ablakából megpillanthatá. S a kis rózsza?

Boldogtalan volt. Neki ismeretlen volt e táj,

mint a pusztákra tévedt, csalithoz szokott éneklő madárnak.

Körötte a sok közönséges virág mind idegen s az ő ámulatukban a ritka rózsaszál az irigység fulánkját látta rendszeren. Messze napkelet honán virult még minden sarja, hol édes méz csöpög alá a fákról s hol nem rabolja meg durva méh napkelet virágainak szűzi kebelét.

Boldogtalan volt a rózsaszál, mert egyedül érezte magát.

Igy tündökött magában naphosszat s már bimbója szinte-szinte tullest, amidőn gyöngyharmatszemével észrevette a csöppnyi nefejejtövet a király erkélyének karvánán.

Amannak szerény kék színén megakadt könnyező szeme s első pillanata is felgyúlt érzelmének illatos rózsza-sóhaja volt.

Suttogó hangon nyitotta szóra bájos ajkait s titkolni nem tudott szerelmét susogva vállta meg.

S a kis kék-nefejejts meghallgatta.

— De mond, te ritka szép virág, te bájos rózsaszál, — miért épen engem választott szived királyiál, hiszen annyi, nálam sokkal szebb nővény van oda lenn a kertben körül !!!

— Mit tudom én azt, — felelt a rózsza nekem te kellesz s veled együtt élve halva akarom elhullatni minden szirmaim. — Te fonj körül az életem, te légy szememnek gyöngye, te!

— Oh nézd te rózsza, hisz én mily magasan vagyok felelted! Itt a király gyönyörködik egyszerű színeben. Meg aztán én tehozad el sohasem mehetek anélkül, hogy magam miattad öszsze ne zuznáim.

— De mikor nekem csak te kellesz! — mond a rózsza könyein keresztül — oh jöjj le, légy enyém !!

S a kék nefejejts piczinke szirma rezdül, de helyét elhagyni tiltja végzete, s a király akarata, mely őt az erkélyre rendelé.

A rózsaszál pedig, amely ki sem nyitotta még teljesen szirmait — busolni kezdett önmagán.

A harmatot, mit keblén ringatott, — ha jött a regg, nem adta át a nap sugarainak, hanem csak gyűjté titkon könyeit. S ez lön neki megromló végzete: a sok könyű emészté kebelét, míg egy biborszínű alkonyon bomolni kezdtek minden szirmai s levelelőnt hullott alá a pázsit füve közé, egymásután mind, mind.

A rózsza meghalt, fájdalom ölte meg s a magány, mit elviselni nem tudott.

Lehullat siratta minden virág a kertben, a kertész is. Sőt még a nagy király is megkönyözcé a ritka rózsaszál. És mikor feltörle könyzeit, gyöngyöve szolgátá a régi, halovány kékszíntű nefejejtset palotája erkélyének virágos vaskarán.

HUSVÉTI
KÉPES LEVELEZŐ-LAPOK

díszes kivitelben
kaphatók

FISCHEL FÜLÖP
STRAUSZ SANDOR KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN
CSÁKTORNANYÁN.

hol élettani hatásával és azt a néppel megismertelnünk, valamint ki kell oktatni a népet az alkoholemérgezés káros következményeiről. El kell fojtatunk e vést épp a legfontosabb forrásaink: a társadalom minden osztályában elharapódzott ivási szokásokban. Ezen szokások tartják fenn és terjesztik leghatásosabban az alkoholizmust s csábitják az embereket már zsenge ifjuságukban a rossz példa utánzására. Meg kell győzni embertársainkat az alkohol nélküli társas élet lehetőségéről és előnyeiről. Réá kell mutatunk azon végzeteljes módra, a melylyel az egyes államok kormányai, de különösen az alkoholtöke és az alkoholfogyasztásban anyagilag érdekeltek, a szesz italok fogyasztását elősegítik.

Mindezen kérdések tárgyalását czélozza a folyó év szeptember 11-től 16-áig Budapesten tartandó az alkoholizmus elleni nemzetközi kongresszus. E kongresszusra összehívulnek a művelt világ minden tájáról a tudományok s e társadalmi küzdelemnek legkiválóbb képviselői, hogy ország-világ szemelést főljárják az alkoholizmus tényeit, veszedelmeit, s megvitassák az alkoholkérdés főbb tételeit s útát és irányt szabjanak e veszedelem elleni küzdelem számára. Így tárgyalni fogják az alkoholkalk befolyását az emberi szervezettel ellentálló képességére, a test munkaképességére, valamint az alkoholkalk viszonyát a nemi élethez és az áörökléshez. Rendkívül érdekesnek ígérkeznek az alkoholtápértékéről tervbe vett eszmecsere, valamint a különösen hazánk gazdasági viszonyait érdeklő műbor kérdésének egészségügyi jelentősége. Nem kisebb érdeklődéssel tekinthetünk az alkoholt hatásának büntetőjogi megítélése elé, melynek úgy tisztán jogi, mint elmeorvosi megvilágítása a kongresszusnak munkarendjébe felvétellett.

De legfontosabb és legjelentőségesebb a kongresszus szociálpolitikai része. Az alkoholkalk hátráltató befolyása a munkásság kulturális fejlődésére, az alkoholfogyasztásában érdeklő töke felhasználásának új irányára, mint az alkoholkalk ipari felhasználása stb. valamint ennek alapján az italmérés reformja és az iskolának bevonása az alkoholkalk elleni küzdelembe, oly fontos és életbevágó társadalmi kérdések, hogy azok tárgyalása és megvitatása előreláthatólag nemcsak az állampolgárok széles körének, hanem az államhatalomnak érdeklődését is fel fogja kelteni.

Végül a kongresszus rá fog mutatni az alkoholkalk elleni küzdelem szervezésének szükségességére és bíralat és megítélés tárgyává fogja tenni az egy czél felé törekedő, de két úton — a mértékletesség vagy a teljes tartózkodás útján — haladó küzdelem irányát, eredményét és jövőjét.

Ha a küzdőlelek között a küzdelem eszközei tekintetében vannak is ellentétek, abban az egyben úgy a mértékletelek, mint az abstinensok egyetértének, hogy céljukat csak úgy fogják elérni, ha mindenkinek érdeklődését és figyelmét az alkoholkalk kérdés iránt fel tudják kelteni. És ezért mindenkire, a ki a nép ügyét szíven viseli intezzük szavainkat, de különösen hozzátok fordulunk hazánk szellemi haladásának napszámái,

Magyarország tanfériai, lelkészei és hozzátok Magyarország orvosai, a nemzet egészségügyi tanácsadóit, vegyetek részt a kongresszus tárgyalásain, merítsetek azokból igazságot, vigyék azt a nép közé és így terjesztétek **a haladást, a szabadságot, a világosságot!**

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kérelem.** Lapunk f. hó 1-ével a XXII. évfolyam II-ik negyedébe lépett; ez alkalommal tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, megújítani, a kik pedig előfizetési díjjal hátralékban vannak, azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétkülésében fenakadás történjék. Tisztelettel **kiadóhivatal.**

— **Április 11-ikét** a negyvennyolczas törvények királyi szentesítésének napját a szokásos ünnepséggel ülték meg Csáktornyan is. A középületeken nemzeti zászlók lengtek, az iskolákban ünnepélyeket tartottak. A hivatalos istentisztelet délelőtt 9 órakor volt, melyen az összes tanuló ifjuság, tanítóik és tanáraik vezetése alatt részt vett.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kornfeind Gabriella oklevél s tanítónőt a csongrádi állami elemi iskolához tanítónővé kinevezte. — Klein Zsigmond csáktornyai születésű joghallgatót a »Magyar Folyam és Tengerhajózási R.T.« igazgatósága folyó hó 1-én a budapesti igazgatóság jogügyi osztályához hivatalnoknak kinevezte.

— **† Götz Ferencz** kir. táblabírói címmel és jeleggel fölrüházott nyug. kir. járásbíró folyó hó 6-án 53 éves korában elhunyt Keszthelyen. A megboldogult éveken át tartó súlyos betegsége mellett is a hivatali szorgalom mintaképe volt. Noha magára nézve könnyíthetett volna a hivatal terhein, mégis reggeltől estig buzgalommal dolgozott. A legutóbbi időben is, midőn a betegség már erősen birkózott vele, bejárt a hivatalba. — Csak nemrég vonult nyugdíjba, a mióta fekvő beteg volt. Götz Ferencz, mielőtt Keszthelyre került, sok éven keresztül Muraközbn, a perlaki járásbírósnál működött, hol épp, mint Keszthelyen általános rokonszenvelés és elismerést vívott ki magának megnyerő modorával és lekötőléző szívélyességével. Temetés szombaton délután ment végebe nagy részvétel mellett A nagykanizsai kir. törvényszék és járásbírósg küldöttségileg képviseltette magát a temetésen.

— **Fürdő Csáktornyan.** Özv. Hackl Károlyné csáktornyai lakos a saját tulajdonát képező s a vasuti állomás szomszédságában levő ugynevezett »Hackl Szálloda« kert helyiségében nyári fürdőtelepet szándékozik létesíteni. 5 fülkét fog készíttetni kád fürdőkkel és 2 fülkét zuhanyfürdővel. A telep valószínűleg május közepére készül el. Ezen fürdővel Hackl Károlyné urnő egy valóban régen érzett hiányt fog megszüntetni, s hisszük is, hogy a meleg nyári napokban sokan fogják igénybe venni a fürdőt. A fürdő a mellett kellemes kiránduló hely is lesz a csáktornyaiakra nézve, melyet annál szives-

sebben fog látogatni a közönség, mivel izletes ételek és italok a vendéglőben mindig kapható lesznek, s a fürdő előtt gyönyörű kertli helyiség van hatalmas lákkal beárrnyékolva. A fürdő idő úgy lesz megállapítva, hogy mindennap a napnak bizonyos szakában fürödhetnek a nők, s másik szakában csak a férfiak. Ha a közönség a fürdőt oly számban fogja használni, hogy az fenntartható, úgy a tulajdonos hajlandónak mutatkozik azt téli fürdővé is átalakíttatni, a mi valóban kívánatos is volna Csáktornyan — s talán idővel bővíteni, esetleg gőztürdővel megtoldani is lehetne — ha a közönség kellőképen pártolná a vállalatot?

— **Eljegyzés.** Molnár Elek nikinczei (Szerém megye) tanító eljegyezte Grész Gabriella herkoczei tanítónőt, Grész László nyug. csáktornyai jegyző kedves leányát.

— **Felolvasás Zágrábban.** Folyó 1905. év április hó 15-én (szombaton) a zágrábi M. Á. V. iskola tornatermében magyar felolvasást tartottak. Eredeti felvételű, 100 drb. vetített kép bemutatása mellett szíre került zárándokolás Rákóczi Sirjához. Irta: dr. Rónaky Kálmán, baranyavármegyei árvászéki ülnök. Felolvasta maga a szerző, aki ez alkalomra Pécsről Zágrábra ment. A képeket a budapesti Uránia tudományos színház-féleggépelt vetítették.

— **Háziipar-telep Turcsiscsén.** Életre való eszmét valósítottak meg Nagy Ferencz turcsiscei áll. tanító és Máthé Ferencz kosárfonó, mely ha bevállik, Turcsisce környékének lakosságára is előnyös hatással lesz. Háziipar telepet létesítettek, melyről egy hozzánk küldött értesítésben a következőket mondják: A földmivelésügyi miniszter ur Turcsiscsén a folyó évben egy 3 hónapos háziiparlanfolyamot rendezett. A tanfolyam páratlan sikere arra indított bennünket, hogy Turcsiscsén egy háziipar-telepet rendezünk be. Célünk ezzel az, hogy Muraköz szegény népe közt a háziiparral való foglalkozást megkedveltessük, minél szélesebb körben elterjesszük és ez által jövedelemhez juttassuk. Továbbá, hogy a tanfolyamot sikerrel végzett tanulókat állandóan munkával ellássuk. Nagy sulyt helyezünk arra, hogy horvátajku munkásaink a magyar nyelvet elsajátítsák. A munkások az összes utasításokat magyar nyelven kapják s a telep művezetőjével kizárólag magyar nyelven beszélnek. Főlőrekvünk az, hogy a gazdaközönségnek megfelelő háziipari dolgokat a legjobb minőségben s a czélnak legmegfelelőbbben állítsuk elő. Kiterjeszkedünk aztán finom kivitelű diszmunkák készítésére is, mint butorok, szalma, gyékény és csirók fel-dolgozására. Készülnek telepünkön: 1. a mezőgazdaságban szükséges vesszőmunkák (gazdasági kosarak, székércások, kocsiülések, stb.); 2. finom diszljárók szalma-, gyékény-, nád- és vesszőfonásból (papirkosár, női kézimunka kosár, ujságtartó, virágasztal, kefetartó stb.); 3. butorok gyékényből, vesszőből, nádból, egy-egy darabok, mint teljes készletek a kívánul mintá szerint: 4. utazókosár, ruhákosár, piaczi kosár, pinczetok, kenyér- és gyümölcskosár, evőeszköztartó stb.; 5. gyümölcszállító postakosarak minden kívánul nagyságban.

Schmidthauer-féle keserűvíz, reggelenként fél pohárral használva,

Igmándi

megleően gyors és nagyszerű sikerrel pótolja otthon bármely évszakban a **Karlsbad** és **Marlenbad** ivókúrákat, **gyomor** és **bélbajokban**, úgyszintén **elkővérések, szívelhárjasodás** s azzal járó **fulladásnál, sárgaság, máj- és lépdeganatnál, cukorbetegség, csúz és kövszényél**, stb. — Az „Igmándi” hatásosságában egyéb keserű vagy hashajtó ásványvizek meg sem közelítik és saját érdekében cselekmellékelve. — Kapható: **Csáktornyan Todor R. utodánál** czégtul. **Kraschovetz József.** — **Az egyedüli természetes keserűvíz, mely kis üvegben is kapható.**

szik, ki helyette mást nem fogad el. — Utasítás **Részletkérés a forrástulajdonos: SCHMIDTHAUER LAJOS** gyógyszerésznel Komáromban. — Nagy üveg ára 50 fill., kis üveg ára 30 fill. —

— **Szerencsétlenség egy épületlebontásánál.** Drávavásárhelyen a régi dohányraktár épülettel, mely jelenleg Szalon Péter csáktornyai építő mester tulajdona, lebontják s a bontási munkálatokat folyó hó 10-én kezdték meg. A lebontást vezető pallér azonban többszöri figyelmeztetés dacára sem tette meg a kellő óvintézkedéseket, minek következtében már az első nap majdnem ember halálalal végződő szerencsétlenség történt. Ugyanis a mint a munkások a tetőn a szarúfákat igyekeztek szétszedni, az egész tető összedűlt s a munkások közül 4-et maga alá temetett. A szerencsétlenül járt munkások közül 3-an, névszerint Novák József, Zamada Valent és Leszár Antal könnyű sérülést szenvedtek s pár nap múlva semmi bajuk sem lesz, a negyedik, Bujanics Balázs azonban súlyos belső és külső zúzódásokat szenvedett, vért hányt és azonnal bezárástólották a varazdi kórházba.

— **A Muraközi múzeum számára** Terbóc István orsz. képviselő ur 2 drb. kőországbeli fejszét küldött be. Találtak a stridói körjegyzőséghez tartozó Zselezsnagorán. — Pestalics Fábán csáktornyai házifőnök, plébános ur egy drb. rabbilincset volt szives a múzeum részére adományozni, amely a drávászentmihályi partokban ásatott.

— **Elfogott anyagiilkos** Március 19-iki számunkban megírtuk, hogy Vinkovics Mihály viziszentgyörgyi (Berekhegyi) lakosnál márc. 12-én tűzütött ki, mikor is nevezettnek háza s több melléképülete, valamint három szomszédjának több épülete leégett. Vinkovics Mihálnál a tűzvizsgálat alkalmával a kamrában egy összegegett női hullát találtak, kiből Vinkovics Mih. nyét gyanították, mivel az a tűz óta eltűnt. A gyujtogatással pedig Vinkovicsnak 30 éves István nevű fiát gyanúsították, ki Varazsd fele megszökött, s azóta nem tudták merre van. Folyó hó 6-án azután a fiat Zágrábban elfogták. Zágrábban mint foglalkozás nélküli csavargót a rendőrség fogta el. A zágrábi rendőrség előtt Safarics Józsefnek vallotta magát, s elmondotta, hogy anyjával összeveszett, mikor is azt agyonütötte és rágyújtotta a házat. Mivel ily forma büntényért csakugyan közzés volt kiadva, csak hogy nem Safarics József nevű egyén ellen, hanem Vinkovics István ellen, a zágrábi rendőrség az elfogottról fényképet küldött Csáktornyára, minek következtében bebizonyosodott, hogy az elfogott csakugyan Vinkovics István. Az anyagiilkos gyujtogatós most már a nagykanizsai ügyészség börtönében ül. Mikor Zágrábban elfogták, az apjától lopott 200 koronából már csak 2 fillér volt nála, a többiről nem tudott számot adni. Különben az egész ember úgy néz ki, mintha hüle lenne, amit valószínűvé tesz az a körülmény is, hogy az egész gyilkosságról és gyujtogatásról közönyös egykedvűséggel beszél.

— **Tavaszi cselédváltások idejének áthelyezése.** A gazdasági cselédváltások tavaszi változásának napja tudvalevőleg április 24-ike. S mivelhogy e nap az idén a husvét ünnepekké esik, Zalavármegye alispánja f. é. márc. hóban kelt 6365. sz. rendeletével elrendelte, hogy a vármegye területén a cselédváltások az ünnepre való tekintettel az évben április hó 25-én eszközöztessenek.

— **Czipész nagygyűlés.** A soproni kereskedelmi és ipar kamra hatáskörébe tartozó Sopron, Vas, Zala, és Moson-megye czipész és csizmadia mesterei folyó évi május hó 7-én 2 órakor Szombathelyen a »Szabária« szálloda nagytermében kongresszust tartanak. A tárgysorozat a következő: I. Iparunk

helyzete. Előadja: Szele Károly czipész mester Szombathelyről. II. Iparágunk javítása és a lábbelik 20 százalékos árfelemelése. Előadja: Szalay József csizmadia Szombathelyről. III. A hitel ügy kérdése. Előadja: Kirchnopf Frigyes soproni ker. és iparkamra titkára.

— **Tanfelügyelői látogatás.** Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő ápr. 14 és 15-én meglátogatta a II. hegykerületi és királylakai áll. elemi iskolákat, a szelenczei, zalaujvári, gardinovecki és beliczai róm. kath. iskolákat.

— **Szőlővessző lopások.** Spreicz János bányahegy szőlőiskolájából mult hó 25-én éjjel 200 drb. amerikai gyökeres szőlővesszőt kiástak és elloptak. A lopást Trupkovic Vincze vagonos földmives követte el, ki a lopott vesszőket mindjárt másnap a saját szőlőjébe ültette el. Ugyaz csak a mult hó 25-én Kvorcz Ignác bányahegy lakostól Kurmics András 400 drb. amerikai vesszőt lopott el, melyeket Trupkovic Vincze, tudva azt, hogy ezek a vesszők szintén lopottak, olcsó pénzért megvett Kurmicstól s hasonlóképen saját szőlőjében el ültette.

— **Fa lopás.** Gróf Festetics Jenő felső-mihályfalvi erdejéből mult hóban Kolman Lőrincz, Böz György és Novák Mátyás farkashegyi lakosok 200 korona értékű szelid gésztenyefát levágtak és elloptak.

— **Szökevény katona.** Kovács Gyula palini méntelepi katona f. hó 7-én reggel megszökött helyőrségétől s gyalog igyekezett hazafelé Muraközbe. Azonban csak Perlakig tudott eljutni, mert ott a már értesített csendőrség elfogta s vasra verve kísérték vissza hűtlenül elhagyott helyére.

— **Az időjárás szeszélyének** minden ember ki van téve, ez az oka, hogy oly sok ember szenved csuszban és köszvényben. A legelőkelőbb orvosok elismerik, hogy csuzos, reumás fájdalmakat nemcsak csökkentni, hanem megis szüntetni a híres Zoltán kenőcs. Úvege 2 kor. Zoltán B. gyógytárában, Budapest, V., Szabadságtér.

— **Zeneestély.** Sárközy Testvérek zenekara minden csütörtökön a Horváth (volt Szeiverth) féle kávéházban hangversenyt tart.

— **Murába fült** Tislerics Miklós kalászegi lakos e hó 6-án csónokon akart átkelni a Murán. Midőn a víz közepére ért, a csónak felborult és Tislerics a sebes árból nem volt képes kiuszni, csakhamar elmerült.

— **Első Leánykihazatási egylet m. sz.** Az intézet 42-ik rendes közgyűlése március hó 30-án a tagok élénk és nagyszámú érdeklődése mellett tartott meg. Az intézet ősz elnöke Schwarz Ármán az ülést megnyitván, miután kegyeletes szavakkal emlékezett meg a röviddel ezélt elhunyt Kohn Károly alelnök személyéről, gyöngékedése folytán az elnökletet dr. Wittmann Mór alelnökre ruházta át. Az előterjesztett igazgatósági jelentés és mérleg, melyből kitűnik, hogy az intézet az 1904. évben is öröndetesen gyarapodott, és hogy 1.028.053 K. 94 f. biztosított tőke kifejtése dacára a tartalékok 11.519.464 K. 26 f.-re emelkedtek a mult év 10.520.392 K. 67 f.-jével szemben; továbbá, hogy a kezelési feleslegből 172.618 K. 36 f.-ből az alapszabályszerű javadalmazások levonása után a bizt. tőkék felemelésére szánt alaphoz 86.309 K. 18 f., a külön tartalékhoz 34.523 K. 67 f. és hiv. nyugdíjalaphoz 5000 K. csatoltatott, néhány tag hozzájárulása után tudomásul vétetett és a felmentvény megadott. Dr. Bácskai Albert és Kalmár Sándor szö. tagok azon támadásokra vonatkozólag, melyeket az elmúlt esztendőben röpiratokban és hírlapi cikkekben az intézet ellen felhoztak, több írásbeli kérdést intéztek a társulat igazgatóságához. Előző dr. Wittmann Mór a legbebatöbb és legtüzetesebb módon választott ezen kérdésekre, még pedig az eddigi közgyűlések által jóváhagyott mérlegek és igazgatósági jelentések nyomán, bebizonyítva azt, hogy mindezen támadások részben fél-

reértéseken, részben pedig rosszindulaton alapszanak. A felügyelő-bizottság elnöke, dr. Alexander Bernát a felügyelő-bizottság nevében kijelenti, hogy éppen tekintettel ezen támadásokra, kötelességüknek tartják, hogy újból való megválasztásuk eseteére, ezen tisztségükön megmaradjanak. Elnök dr. Wittmann Mór választása egyhangulag tudomásul vétetik és dr. Grosz Sándor és Dósa Kálmán szö. tagok indítványára az igazgatóságnak, Schwarz Ármán elnöknek, Kohn Arnold vezérigazgatónak, a felügyelő-bizottságnak, a választmányoknak és a hivatalnokik karnak köszönetet, bizalom és elismerést szavazott meg a közgyűlés, melynek napirendje evvel véget ért.

— **A legalkalmasabb kitüntetését,** Szászország ezüst államérmét, mely egyszersmind az arany kiállítási érem viselésére is feljogosít, Maggi czég kitűnő gyártmányaiért nyerte el, a március hóban Leipzigben tartott nemzetközi vendégül ipar főző művészeti és szakkiallításán. A Maggi-pavilont a kiállítás ideje alatt, 6 felsége Frigyes Ágost király is meglátogatta és nevét a czég arany könyvébe bejegyezte.

— **Megrögzött gyilkos.** Szita Gábor csersegtomajai földmivest a minap a gát mellett félholtan találták. A nyakán szurás látszott. Szita nem tudott beszélni s csakhamar meghalt, ezért a tettes egy ideig ismeretlen maradt. A nyomozás kiderítette, hogy Szita Gábor Szij Gábor nevű csavargóval mulatott Keszthelyen. Szij Gábort végre Sümegen elfogták. Csakhamar beismerte, hogy együtt mentek a gáthoz, hogy a mellette levő birkaakolban aludjanak. Éjféli körül az uton összeveszték, Szita őt állítólag megütötte; amiért Szij letépette, és késével megszúrta. Szij Gábor azt is elismerte, hogy áldozatának pénzét elvette. Az elvetemült embert gyilkosságért egyszer már halálra ítélték, de kegyelemből élelfogytig tartó fegyházra változtatták a büntetést. 20 év után hazabocsátották. Szij Gábor már jó benn van az időben. Ujabbi bűne miatt alig ha szivja többé a szabad levegőt.

— **Bucsuász.** Sziszekre való távozásom alkalmából mindazon jó ismerőseimnek és barátaimnak, kiiktől személyesen el nem bucsuzhattam, ez uton mondom »Isten hozzád«-ot. Csáktornya, 1905. április 15. Dreisiger Izso.

Nyilttér.

A csáktornyai kir. járásbíróaságtól.

1905. B. 119/3.

A csáktornyai kir. járásbíróaság becsületsértés vétségével vádolt Persztecz Mihály elleni bűnyben közhírré teszi, hogy Simon István csáktornyai községi adóügyi jegyző fóm. vádló, Persztecz Mihály csáktornyai lakos terhelt ellen becsületsértés vétsége miatt, azon az alapon emelt panaszáat, mert nevezett 1905. február hó 5-én a »Csáktornyai iparos ifjak« körhelyiségében tanuk előtt őt: sértő kifejezésekkel illette, visszavonta, mivel Persztecz Mihály terhelt a sértő kifejezésekért Simon István, fóm. vádlótól a bíróaság előtt ünneplésen bocsánatot kért.

Csáktornyan, 1905. április 3-án.

A kir. járásbíróaság.

Felolós szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime, **Margitai Jozeffa** urednika Csáktornya,

Izdateljstvo:

knjižara Fischel Filipova, kam se predplate i obznane pošljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

MEDJIMURJE

Službeni glasnik: «Csáktornyai takarékpénztár» «Muraközi takarékpénztár» «Csáktornya Vidéki takarékpénztár» i t. d.

Od malih ptičicah.

Višekrat sam već pisal od toga, ali opet vidim potrebnim, da pišem. Jer nije moći dosta pisati, da jedenkrat množina ipak pre-razmi i počne čuti prama ptičicama malim, nje vu obrambu zême i onoga koj proli ovim malim šumskim stanovnikom zagreši, ga izvrze i oduri, predaje ga sudu.

Zaran vu jutro, kak vu dvor stupimo gdo je drugi naš razveseljitelj, kak male ptičice? Evo vun stupimo, i čujemo glas maloga slavička! Kak lepo, kak krasno popeva on! Na jeden čas i mi postojimo, te poslušamo toga maloga pevca, koj tak lepom popevkom slavi zoru. Ali ako smo na polju, začujemo ober nas lepo spevanje škorjančeka, kak se mu radujemo. Bez njega si niti nemremo misliti naše polje. Gđa smo na polju već smo čisto vučni tomu, da ober nas mali škorjanček popeva.

Samo si premislimo, kak tužno bi zgladal taki ovaj svet, ako bi jeden dan male ptičice prestale popevati. Na tihi mir nebi bilo volja poljodolcu delati svoju zemlju, strašna misel bi mu zauzela srdce, misel uništenja, misel smrti. Samo si premislimo, da kak bi zgledale šume i grmi, vu kojih bi prestala pesma malih ptičicah. Jeli bi nam bilo volja iti vu nju! Sada nas male ptičice batriviju, volju i — veselje nam — daju, gdo bi nas batrivil onda.

Pak mi sve to ako premislimo, još smo si ne dosta premislili, jer još ne smo spazili veliki hasen malih ptičicah. Gledimo same, kada orjemo onu malu ptičicu, koja navek sa repom miga i pod petami nam je, kak marljivo pobira ona gliste i kukce, koji su vu zemlji. Mi ju za božju pastoričku zovemo. Ali gledimo samo sēnicu po zimi, kak se obesi na guseničinih jejcach pušel i obira iz njega drobne jejci. Jeli nam je dakle ta ptičica nē na hasen!?

Pa i isti vrabec, kojega naši gazdi tuliko odurjavaju, i on nam vnogo hasna napravi. Istina da po zimi vnogo pokradne iz kuružnjaka, ali to mu odprostimo, ako ga gledimo kada mlade ima, kak marljivo nosi ovim gusenice. A jer su pak mladi jako poždriljivi, zbog toga vrabec jako veliku množinu gusenicah potroši.

Premislimo si daklje, ako bi sve one ptičice, koje sada vnogo kukcov i gusenicah potrosiju, ako bi poginule, kuliko smrada bi bifo taki po naših zemljah šumah, sadovnjakov i t. d.

Pak zato ipak se ne trsimo da bi ove male ptičice branili. Istina, da je zakon brani i kaštigan je on jako, koj takvih ptičicah gnjezdu raztepe ili je zakole, ali žalostno je da vnogo je takvih slučajov, za koje zakon nezna. Jer zakon samo onda ima hasen, ako ga svaki obdrži.

Osobito deca delaju vnogo kvara vu takvih malih ptičicah. A tomu su ravno otci krivi. Jer kada ptičice mlade imaju, onda je već najvišeput ne škola, i nega, koj bi kaštigan decu drugoga, kak njihov otec. Ali ovaj se najvišeput smeje svojem detetu, kada ga vidi, kak trančera i muči mlade ptičice, a nē da bi mu razložil, kaj je mladu ptičicu bantuvati ne smeti, jer je hasnovita.

Dosta je škodljivih ptičicah, kak je vrana, sraka i t. d. ove je moći uništiti, ali druge hasnovite ptičice nebantujemo, jer su nam na hasen.

Jezuš vu Bethaniji.

„Večerju su mu anda priskrbeli tam, i Marta je dvorila“.

(Janoš: XII. 2.)

Jezuš.

Janoš, Jakob, Judaš, Andraš Filip.

apoštoli.

Lazar betanijški.

Marta i Maria. Lazarove sestre.

Bar — Timeus, bivši slepec.

Zakkeus, maltar iz Jerike.

Krates i Krisoppos, pismoznanci iz Grčke.

(Apoštoli i ljudstvo!)

Lazarova hiža. Feladski vuho s cvetnimi vencu. Jezuš se s apoštoli približuje iz Jerike. — Za njim narod. Radost na volja.

Jezuš:

Ve oditite vu miru!

Narod:

Hozanna;

Blagoslovljen si, novi kralj Izraela!

Jezuš:

Ovomu svetu ja kralj nesam.

Moj svēt je tam. (Na nebo kaže).

Vu miru odidite!

Narod:

Peljay nas, i mi za Te vumremo.

Jezuš:

Mene ljubivši, za veke živelu budete!

Lazar:

Zdravo Jezuš dragi moj mešter!

Evo, glej, Bethanija Te pozdravlja!

Potrgavši svoje cvetnjake, skiticama

Tebi — trudnomu — put prestira;

I na polu mrtvi se stal s postelje,

Kušnuti blaženi šted!

Kaj, da činim? Glej, v suzu mi se vtopi reč, i kak mi srce vživa tvoj došest, tvoj Lazar se ve plače tu.

Jezuš prigne se k njemu:

Ljubim te Lazar, Tvoje suze

Su moji kraljevski nakiti;

I jaksimi grad, Tvoje
Odrpto srce i čisti stan,
Od vseh palačah!

Bar — Timeus:

Blagoslovljen si, Jezuš Božji sin!
Koj si mi pogled povrnul!

Andraš:

Odhajaj vu miru, vtrudel je Gospon!

Bar — Timeuš:

Blagoslovljen budi, Jezuš, Božji sin!
Daj da kušnem skrajec Tvoga plašča,
Zatem se veselo oddalim.

(Drugiput dalje.)

Kaj je novoga!

— Prosimo naše poštuovane predplatnike, naj nam vu novim tervalju dredplatne zaostatke čim predi pošleju i predplate ponoviju.

Vumrl je Strossmayer biskup.

Djakovarski biskup Strossmayer Jozeff je ovoga meseca 8-ga vumrl. Pokojni biskup je vnogo alduval vu Hrvatskoj na cirkev, na škole i na druge dobre cilje. Rodil se je vu Osieku 1815-ga ljeta. Kak je 34 ljeta bil star, bil je imenovan za djakovarskoga biskupa. Sprevod njegov bil je s velikom tužnom svečanostjom obdržan ovoga meseca 13-ga. Sučutni telegram je poslala i kraljevska kancelarija vu ime kralja.

Novi poštarski ured vu Medjmurju.

Od trgovine poslov m. kraljevski ministar vu Mikšavaru novi poštarski ured je postavil, kojega početak već tekućeg meseca 1 dneva se za počel bil. K novomu poštarskomu uredu za poštamestericu Fuss Margit gospodičina je imenuvana.

Smrt.

Baumhack Frigyes svelohelenski oštariaš t. meseca 4 dneva po dugim svojim trpljenju vu 58 ljetnoj dobi je preminul. Njegov sprevod ovog meseca 6. dneva poleg velikoga sučuta je bival. Za preminućega osim njegove familije, ostala njegova rodbina tuguje. Neg počivo vu miru!

Navuk za one, koji van odvandrati kanlju.

Nutarnjih poslov ministar jeden za drugim pošilja varmedjiah zakonskomu nadpoglavarstvu opomene, vu kojih na prvo stavlja, da oni koji iz našega orsaga van odidu da se strašno prekaniju. Nego zato ipak idu i pod jednom idu. Oni koji su vre vu Ameriku dospeli, se jako ne hvaliju iz tamošnjom dobrotom, kak se iz ovoga jednoga k svojoj rodbini i rodjakom pisanoga lista viditi more, vu kojem sledeća piše: Delo koma da moći dobili, postupanje s težaki je zločesto delo je težko, težačka plača je mala, živeš je dragi, iz jednom rečjom

za psa je vse skup. V u svojem listu nada-
lje takaj piše svojoj rodbini, da za njim naj
nejdeju, ar ktomu da bi gdo van iz svoje-
ga orsaga otišel, k tomu su dve fele pot-
rebne. Dvesto forintov, pak jeden bedasti
človek.

Četvero dece.

Iz Keckeméta javiju: Polentar Mihálj
pustakovačijskoga kućiša njegova žena čet-
vero dece je porodila najedenput. Siromaških
roditeljev decu vu dečinje uločiste su na-
mestili. Sva četvera deca zdrava jesu.

Kinezkoga cesara zahvalnost.

Prvi Ferencz Jožef kralj vu minučem
ljetu sa vlastitom svojom rukom lista je
pisal kinezerskoj cesarici i gratuliral je njoj
prigodom sedemdeset godišnog rođen dana.
Kinezki cesar sad na isti način sa svojom
vlastitom rukom vu napisanim listu zahva-
lil je vladaru za njegovu pozornost. Ovoga
lista predal je ove dane vu Beču prigodom
audiencije kinezki konzul. Kinezkoga cesara
list je vu dve fele jeziku bil na pisan: je-
den po kinezkim, drugi pako po francuskim
jeziku. Naš kralj je jako uljudno pozdravil
konzula i s nemškim jezikom dugše vreme
zabaval se šnjim, za jedno ga bil oprosil
da neka preda njegovu zahvalnost cesarici,
za ono, kaj ona, sad ni davno poslala je
njemu svoju sliku.

Famillanska nesloga.

Kapfel Jožef oštariš vu Budapešti se
bil posvadił iz svojom ženom na svojim
stanu, kaj se ni prvič bilo pripetilo. Nesloga
je na tuliko bila rezzalostila oštariša, da je
van bil otišel vu kuhnju i tamo jednoga
oštrog kuhinskoga noža si je vu svoje srd-
ce zapicil. Nesrečen človek je taki vumerl.
Njegovo mrtvo telo su vu pravdenoga stola
paranja zavod bili odpeljali.

Zgoreti most.

Iz Barcsa telegrafiraju: da med Bastaj
i Gyulevec kolodvorov stojeći železne ceste
most, kojega stanje na drvenih stupah je
ležalo ove dneve jednoga jutra je zgorel.
Veliki ogenj, koj je na železi takaj velikoga
kvara načinil vjerojatno po palenju je žisel.
Promet po priliki do sedem osem danov
prestane.

Zadnja rata.

Iz Marmarošsigeta telegrafiraju: da Loj-
ka Janos velejtejski gospodar 240 korun
nesel je vu Visk, da za kuplenu svoju zem-
lju zadnju ratu izplatił bude. Na putu —
— nepoznani činitelji su ga vubili, šinjaka
odrezali i njegove peneze porobili. Žandar-
stvo sad traži krvoločnike.

Otčinska ljubav.

Abd el Kara je vu jednom tunijskom
selu bil stanual. Za Djerbo zvali su ovo
občinu. Svi njegovi starinski preddeci su
ovdi na ovoj krajini koze pasli bili, on je
takaj iz toga živel, kaj su na golih pečinah
pasejube koze k hiži bile donesle. Pred ne-
kulikimi tjedni medjutim na vse doječē stvari
je nekakva nevolja došla i za par dnevov
vse do jedne poginule jesu. Nikaj nije os-
talo Abd el Karanu, samo jedini sin njegov.
Abdullah. Ljep tenek šestnajstljetosni dečak
bijase Abdullah, jedino veselje bil je svoje-
mu otcu. Jedno vreme je samo gledal sinek
kak gospodarstvo na nikaj ide, zatim se već
navolił, i ovak veli k svojemu otcu:

— Moj oče Abd el Kara kak sam ta-
kaj videti moreš, Allah si je obrnul odnas
svoj sjajan obraz. Ako na križ delimi ru-

kami tak ostanemo, čisto na nikaj dospemo.

— Kaj na kaniš včiniti?

zapita njega otec.

— Vu tudje zemlje hoću oditi.

— Med bezbožnike?

— Abdullah si dole prigne glavu i ne
veli nikaj. Nemo je poslušal, kak njemu o-
tec pripovedal je bezbožnikov njivu zločes-
toću, njihovu odurnost i njihove strašne gre-
hote. —

— Kad je večer bil nastal dečko sti-
himi koraki ostavi svojo rodno mesto. Pla-
kati se počne i k zemlji vudira svoju gla-
vu stari človek, kad v jutro spazi, da nje-
gov sin otišel je med bezbožnike. Zatim je-
cajući plačući vu ruke vzeme Abdalaha nje-
govo pištolu, koja iz dragim kamenjem bila
je nakinčena i koju je njegov sin na tuliko
prestimaval. Iz kušuvanjem je pokrival mr-
zlo njeno cev, k srcdu si nju priloži i kad
po lagano se nje tica, nabito oružje se spro-
ži. Kugla Abd el Kara njegovo srdce je prek
prevrtala. Abdallah pako još navek se po-
teple med zločestimi bezbožniki i po zvez-
dovitih večerah od toga senja, da se još on
nazat povrne vu Djepravu, k svojemu dra-
gomu otcu, sa zlatom, sa kajkakvom drugom
veliko cēnjenom blagom na kladjeni.

Žentba na bojnim polju.

Szakharov general izhodne azianske
vojske zapovednik, kak iz Petrograda brz-
javiju, vu Mandžuriji vu bojnim polju za
svu tuvarušicu si je vzel Voronov generala
sestru, koja kakti dvorjenica išla je sa svo-
jim bratom na izhodno aziansko bojno po-
lje. Da ovaj dogodaj još bolje romantiški
bude petrogradski brzjav to takaj javi, da
Szakharov general, samo od onoga vremena
razlučil se je od prve svoje tuvarušice, od
koje dobi na mandžuriskim bojnom polju
biva. Prva njegova tuvarušica, koja vu Pe-
trogradu stanuje, dva velike sine i jednu k-
čerku ima.

Stekli pes.

Iz Soprona javiju, da György Ilonu, ta-
mošnjega teatriškoga društva primadonu ove
dneve je velika nesreća dostigla. Kada je
hotela nuter stupiti teatra nad njegova vra-
ta: jedan pes nju je vgrizel. Buduć pako na
psu steklini pojavi skazali se jesu, prima-
dona odmah je odputovala vu Budimpešt
vu Pasteura zavod.

Napad protl vlaku.

Iz Beča javiju, da protl onomu brz-
laku, koj ove dneve talianske ablegate iz
Trsta vu Beč vozil je na spravišče, napad
načinili jesu, blizu Badena negdo je na vlak
strelil i kugla zdobila je onoga vagona ob-
loka, vu kojem Hortiš, Maurener i Antonelli
talianski ablegati državali se jesu. Ablegate
je posipalo glažoveno drobišje, nego ni jed-
nomu nise pripetila vekša nesreća. Kugla
nije pogodila nje vu vagonu.

Magjarski konj vu Bulgariji.

Zimonyski dopisnik telegrafira, da bul-
garska vlada pri magjarskoj državnoj želez-
nici četiri sto vagonov je prištelala, vu ko-
jih vu Magjarskem orsagu nakuplene konje,
vu minučem tjednu preko Zimonya vu Bul-
gariju su odvozili

Strašna nesreća na željeznici.

Minučē nedelje ob tretjoj vuri v zorju
jeden teretni vlak, k kojemu dva vagoni
bili su priklopleni, puni s magjarskoga or-
saga švabskimi težaki, prama breslauškomu
kolodvoru se vozeći na liegnicijskoj želez-
ničkoj postaji se sunul vu jedan tamo sto-

jeći lokomotiv. Pripečenje je strašno bilo
Prigodom tresnenja jedna iz petroleumom
napuna kola su se vužgala i na hitroma i
druga kola su takaj vu plamnu stojala. Po-
moć bi bila ravuo pri rukah, nego zmeša-
vina je takva nastala, da nisu znali, kaj su
čineći. Jedna ženska od pete vure vjutro po
podne do jedne vure ležala je pod ruševi-
nom, kad su ju napokon oslobodili bili je
vumrla. Dva kalauzi i jedna djevojka je ta-
kodjer postala aldōvom ovoj katastrofi. Vu
poslu ove nesreće vodiju izpitavanja, nego
još do sada nise uzpetjelo ustanoviti, da gdo
je po istini krivec ovoj nesreći.

Samoubojni notarluš.

Na poiskanje pravdenoga stola iztraže-
noga sudca, kak iz Szekesfehervára telegra-
firaju, starešega Gróf Pál tülejskoga notari-
uša radi podkradičtva žandarstvo ga ove
dneve prijelio i vu Szekesfehervár hotelo
gnati. Med putovanjem na polgardijskim žele-
zne ceste kolodvoru od žandarov je po-
begel i vu tamošni zdenec je skočil, odkuda
mrtvoga su potegli van.

Sukskoga kralja žena.

Sad već tak se vidi, da sakskoga kra-
lja žena koja se razlučila od njega, iz nje-
govom Monika zvanom čerkom hercegom
ovu bude nazat dala sakskomu dvoru. Je-
den berlinski banker pako, koj po firencej-
skim svojim stricu pet million markov je
herbal, vu Firenci stojeću svoju villu i od
svojea imetka jednu stran je ponudil sak-
skoga kralja ženi tojest Montignoso grofici,
koja ovu ponudu sa zahvalnostjum je pri-
mila i to je pisata bankeru, da bi se jako
raduvala, ako bi se osobno mogla šnjim iz-
poznati, da njegovu prijatnost sa živimi reč-
mi mogla bi zahvaliti njemu. Banker nato
odputoval je vu Firence, nego na njegove
rodbine odredbu vu Bozenu moral je dole
sesti iz vlaka i nazat su ga odpeljali vu
Berlin, gde radi nezdravoga razuma vu
bludnicu su ga namestili.

Smrtni skok iz četrtē kondinacije.

Strašni dogodaj se pripetilo Šes dneve
okolo poldana vu budapeštanskoj Oaš vulici
Langer Vilmos kelnar zbog neizlečivnoga
betega pred ližni stanovnikov nazočnosti
dole je skočil iz četrtē kondinacije, i ves se
je zdobril. Nesrečen človek, koj od dugšega
vremena je bez službe bil, sa svojom sup-
rugom, iz dvojom decom vu veliki nevolji
je živel. Vu velikim graduš k bivajućoj
njegovoj podražljivosti i pamet njegova se
mu takaj zmešala, koju poleg prehladjenja
je dobil i ovo ga pretiralo vu smrt. Kak se
vidi iz velikom mukum pripravljal se je k
samoubojstvu, ar pohodniku je dugo hodil
gore dole. Hižnim stanovnikom se čudno
vidilo i jedna služkinja za pita ga, da koga
išče. Koma da ga zapitala, preko gatrov se
hiti i dole opadne na s kamenom potara-
ceni dvor. Doktoru su ga odpeljali vu špital
gde je za nekuliko minut i vumerl bil. Vu
njegovem žepu su četiri liste našli. Jednoga
na redarstvo, jednoga k svojoj supruzi, jed-
noga svojemu gospodaru Venecia kafane
vlastniku. Četrti pako svojemu jednomu rod-
jaku glasi. K redarstvu piše da neizvraceni
beteg ga pretiral vu smrt. Familiju svoju
itak nemre državati, piše — i neće njim
biti na nepriliki. Langer Vilmos, koj vu glav-
nim gradu vu više kafanah bil je nadkelnar
fini pošteni človek je bil. Svoje peneze vse
je potrošil na svoj težki beteg.

Z A B A V A.

Kako se dela puškin prah.

Znam da vas je najmanje, koji bi znali kak se dela puškin prah, pošto pak ja to znam, jer sam celiu fabriku Steyrlingsku izvana i iznutra pregledal te si znamenitosti u knjižicu ponotual to vam anda hoću pripovedati, kako delaju puškinoga praha. Vrlo je zanimiva stvar i ja ću biti posve razgovetan, samo polagano i pazljivo čitajte. —

Na južnoj strani gornje Austrije med visokimi brdinami leži liepo mjestance Steyrling. Proti zapadu od Steyrlinga se dojde u jedan uzki klanjec, koj vodi k gospodina Frana Redtenbachera fabriki pušcanoga praha. Tuj se već četerdeset godinah taj pogibeljni, ali ipak i hasnoviti puškin prah fabricira. Od onog vremena, odkad je taj prah pater Berthold Schwarz iznašel, dakako da je njegovo proizvodjanje u tehničkom pogledu savršeniije negoli je u početku bilo. Danas se to razorenja sredstvo, pod osobito strogom pazkom radi nesreće, koja bi se mogla i kroz najmanji nemar dogoditi, u fabrikah proizvodja te onda u ces. kr. magazine ili praharnice odpriemljuje.

Ljubeznom susretljivostju fabrikanta, gospodina Redtenbachera, bilo mi je moguće jednoć toga spavajućega vulkana iz vana i iznutra točno pregledati i vrhu vidjenoga u moju knjižicu notovati.

Ciela fabrika sastoji iz do petnajst, iz debelog i jakog drveta načinjenih barakah. Sve je tu iz drveta, panti na vratih, vratne pete, zasunji i ista ključanica, koja medjutim nema ključa već samo drvenu kvaku, u cijeloj sgradi nema niti jednog čavla iz željeza. Stan vlasnika fabrike leži dobro daleko od tih daščarah. Uz put su namješteni stupovi, na kojih su table sa opomenami: »Prepovedani prolaz« — »Prepovedano pušiti« — »ces. kr. pušcanog praha fabrika« — »Hoće se razprsnuti.« i t. d., koje onud putujućega opominjaju na najveću pazljivost. U barake se nesme čavli obitami čizmami stupiti niti batinu sobom ponesti, jer i ove su dole većinom željezom okovane. Ja, kad sam dobil od fabrikanta dozvolu za u natar iti, moral sam si preko mojih stiftelah, već onde u tu svrhu pripravne suknene cipele obući.

Ove miere opreznosti pako su stoga, jer se na uodu nahadja i zrnjica i prašine puškinog praha, koj bi se mogel ribanjem užgati, ako bi čavlom na njega stal ili iduć slučajno nogom postrgnul, pak ako bi se na taj način samo jedno zrnce užgalo, sve bi odletelo u zrak. —

U prvij fabriki baraki se vide naslagane kozlice kratko napilenih bukovih i jelvinih drv, koje budu u velikih zidanih pećih na vugljenje sažgana. Ove peći su pokrovci zatvorene, za da nemre od svikuda zrak do ognja, po čem bi se onda drva ne u ugljen, već u pepel pretvorila. Ciela ta procedura na ugljen žganja traje tri dana. U toj baraki su i u to ime namješteni bačvari, koji delaju bednje i lagviće za već gotovi prah. I ovi lagvi nesmu nikaj želieza na sebi imati.

Zatim se dojde u drugi odiel, gde leži naslagano žveplo. Ovi veliki komadi toga žutoga minerala budu ovde na prah stučeni i med drvenimi cilindri samleti. U tretjem odielu, tako nazvanom »mišverk« bude prah vugljenja sa prahom žvepla miešani. Zmiešana massa izgleda tamno siva, boja žve-

pla je posve izginula. Miešanje tih dvih prahov pak biva tako, da se obodva praha metnu u lagve, koji su na osi te je onda delavci vrte, kak se brus vrtil kada si mesar nože i šrote brusil. Ovi lagvi imadu na svakoj strani vratca, kud se prahi u nutra siplju i van izsipljavaju. Sada se dojde u tako zvani saliterski odiel. Veliki, svetlo bieli, na formu kamenite soli komadi salitra budu ovde na prah smrvljeni i kakti treća sastojina onim prvim dvima pridodani.

Puškin prah sastoji na 90 kilograma iz 18 kilograma ugljena, 17 kilograma žvepla 55 kilograma salitra. Ovo je medjutim on fini prah za puške. On prosti za mužare i razbijanje kamenja ima više procentah žvepla i ugljena a manje salitra.

Kad je prah zmiešani, onda se namoći vodom i u drvenih prešah skupaspreša tak, da iz onog praha sada postanu veliki črni komadi. Ovi komadi budu drvenimi kladivci na manje raztučeni i metnuti u lagve u kojih se nahadaju bručene krugle, i sada budu ovi lagvi opet kak brus obračani, po čem se prah u onoj formi pokaže kak se gotov trži. Ov prah bude opet u drugom odielu, gde su velike zemljene peći, sušen. Toplina u tom odielu, pri kojoj se prah suši, iznaša najviše 33 gradusa.

Sad je prah gotov. Ali tu je sad fini, debeli i prašina, sve skupa u jednom pomiešano. Anda sad dojde mašine za presejanje na red. To su sita, kak ona u melinu za pajtlanje, samo da ovde ljudi ta sita, vrteć kakti veternicu, giblju, kroz ova sita onda propadaju zrnca praha, na jedan kup fina, na drugi deblja, na tretji još deblja a na četvrti prašina, koja se opet namoći i preša kak prije. Sada mora prah još svoju svetlinu (Glanz) dobiti. To pak dobi tak, da se na 150 kilograma vzevu tri zlice graphita te se ovo opet u lagvih vrtenjem mieša. I sad se prah i svieti te je gotov.

Zanimivo je gledati, kakovim mirom delavci ta svetla zrnca različite veličine kroz ruke pušcaju i u njih prsti ruju, koja bi samo i najmanjom iskricom nedoglednu nesreću donesti mogla.

Konačno bude gotov prah u vrećice stran, a ove opet u lagviće metnute. Svaki takov lagvić drži 112 kilograma. Na jedna kola bude takovih petnajst lagvićah natovareno i onda bude taj pogibeljni trah pod trostrukom stražum preko brdinah i dolinah u praharnicu, koje se većinom izvan kojega varaša nahadjaju odvezen. Po noći se nesme voziti te se prenoćiva u takovih uzput načinjenih drvenih škednjih, koji su providjeni jakimi ključanicami za zaklenuti. Straža koja proti vožnju, se okolo škednja postira i do jutra strazi a onda idu opet dalje. Jedan soldat medjutim uvijek ostaje pri taje pri škednju na straži, celi jedan prije i jedan dan poslie transporta, a da je škednenj prazan, nu nitko mi nije znal povedati zakaj to biva. —

Delavci u fabriki (onde je nazivlju »Pulverer«) su sami mladi leđični ljudi, izmedju 20 i 30 godinah stari te su polag sve te strašne pogibelji, u kojoj su pri delu, uvijek dobre volje i puni šale.

Naučnikah tu nema, jedan drugoga u postlu podučava. Njihova plaća iznasa miesečno 25 do 30 krunah, k tomu koštu, — vrlo dobru koštu i kvartir. Oni su nastanjeni po barakah, a ove su u nutra pregradjene stienami iz daskah tak, da više sobah sačinjavaju. U jednoj takovoj sobi stanuju po dva delavca a svaki ima na razpolaganje dve postelje, jednu crnu a jednu bielu. Na car-

noj postelji se delavec preteže, onako oblečen, kako je pri delu, poslie jela i poslie dela, a u bielu se legne spavat u večer, kad se iz svoje črnoće opere. Nitko neka nemisli da je ova njihova črnoća nedužne naravi, kak n. pr. ona dimnjačarah, jer njihova sva odiča puna prašine puškinog praha. Ako na »pulverera« kojom nezgodom iskra opadne, tak on mora bezodvlačno u polag tekući potok skočiti, pak makar i sried zime, jer drugčije živ izgori kak guba.

Čudnovate je te ljude gledati, kako bezbrizno pri stolu sede, ili kako u svojih suknekih cipelih po slamatih pokrivalih kojimi su svi podovi ciele fabrike pokriti simo tamo kakti duhi tiho hode i veselim licem svoj pogibeljni posel obavljaju. U istinu, čoviek, koj ide takovu fabriku pregledavat, mora mnogo više kuraže imati nego za pregledavanje rudah po onih 2 dzemnih tmičnih putevih i stazah, jer se je to već višekrat dogodilo, da je takova fabrika polag svih mieraah opreznosti i najstrožije pazke, niekim nedokućivim slučajem sa svim i svem u zrak odletela. Takovu eksploziju je onda tak na daleko čuti, kak je od Csáktornya pak do Kottoribe, a ktomu bude ciele njezina okolica uništena.

Bilo je to lani, kad je u Baltimoru u Americi takova fabrika u zrak odletela, pak je to bližnji željeznički činovnik, koj je baš u tom hipu kod telegrafiranja bil, na tak daleko, kak sam prije rekel, telegrafiral, i kad je onde već on drugi telegrafista telegram pročital i ostalim u štaciji nesreću u Baltimoru priobčil, začuli su ovi tekar tujanjavu, kak iz daleka grmljavinu. Za toliko je električka iskra bila hitrija nego glas, koj je do one štacije doprl.

Na svaki način je pohadjanje takove fabrike vrlo zanimivo i poučno, najmre pak ako još netko čovieku sve kaže i razjašnjuje kak je to pri mojem pohadjanju slučaj bil, gde mi je gospodin fabrikant sam, gospodin Redtenbacher sve — i najmanju stvar tolnačil, ali moram priznati, da su me pri tom više krat mrzli zoni obhadjali, a kad sam iz fabrike vani bil i nekoliko korakah se od nje udalil, zaista sam si zdehnul onak, kak on, koj svoja lieta u tamnici odsluži pak ga onda na slobodu puste. — Sve je u toj fabriki dobro i liepo, ali šale tu neima nikakove.

Em. Kollay.

Nekaj za kratek čas.

Bojno vreme je bilo i huszár se jako srdil, da je moral konja, sedlo i remenja snažiti, ar ga je vtraga bilo. V srditosti veli: — O, dabi me samo pogodila nekoja nesretna kugla!

— Kaj veliš? — zapita ga jeden huszár. Misliš, da na drugim svetu budeš bez dela? — A ne! — Vu vedrah budeš nosil vodu gda bude deždž išel; onda budeš pomagat grmeti; svaki dan na večer budeš zvezde poobesil po nebi, v jutro je nutri zpozbral a po danu pak je pucal.

Tantalus.

Odgovorni urednik:

MARGITAI JOZSEF

Gabona árak. — Ciena žitka

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	kor. fill.
Buza	Pšenica	17.00—
Zab	Zob	13.75—
Rozs	Hz	14.00—
Kukoricza uj kendermag	Kuruzza nova	15.60—
Árpa	konopljeno seme	24.00—
Fehér bab uj	Ječmen	13.50—
Sárga >>>	Grah belj	22.00—
Vegyes >>>	zuti	17.00—
Lenmag	zimešan	17.00—
Bükköny	Len	16.00—
Tökmag	Grahorka	18.00—
	Košice	24.00—

FIGYELEM!

Megbízható legjobb minőségű hírneves VALÓDI SZEPESSÉGI

LENVÁSZON ÉS DAMASZTÁRU

minden nagyobb üzletben kapható.

A késmárki gyár bejegyzett védjegye

900 5—10

Késmárki gyártmány csak az,

mely ezen védjeggyel van ellátva

HAZAI IPAR!

Egy jó karban levő

ZONGORA és

CZIMBALOM

elköltözés miatt jutányosan eladó.

Bővebbet:

Özv. Probszt Ferenczénél

Csáktornyan.

905 2—2

Védjegy: „Horgony”.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy részének bizonyult házi szer, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhírnél, csizmái és meghűléseknel bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossággal legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjelzésével ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapestben.

Richter gyógyszerára az „Arany keresztánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Az 1904. évi St. Louis-i világiállításán a legnagyobb kitüntetéssel a „GRAND PRIX”-el kitüntetve.

Csak a mellékelt kép szerinti **GLOBUS** tisztítókvonatot kérjünk, mert sok értéktelen utánzat van.

Egyedüli gyárosok:

fritz Schulz jun. Akt. Ges. Eger és Leipzig.

DISZFENYŐKET

(CONIFERÁKAT)

HETVEN legérdekesebb, a sötétzöldtől az ezüstös kék- és arányszírig változó színűzetű fajban, darabonként 40 fillértől 40 koronáig. Ugyazint mindenfajta erdei tülevelű facsemetkét, lombfacsemetkét, diszbokrokat, rózsákat, gyümölcsfa-vadonczokat, élősvényeket és magvakat ajánl.

FARAGÓ BÉLA csász. és kir. udvari szállító. **ZALAEGRSZEGEN.**

918 1—1

Szőlőlugast

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és bomoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyelőre használható részekből. Ez a leg-háladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb része ha megüri is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuakat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és más edes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Borfaják szőlőültetvények is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és felebe olcsó árban és „Delaware” sima, ültet. szes és ebből borminta. 896 6—10

Érmelléki első szőlőültetvény Nagy-Kágya, Bihar megye.

Szagfaján és nyomban száradó

Valódi Christoph-lakk kérendő Ezen gyártmány törvényileg védve van

Christoph Ferenc SZOBAPALLO-FÉNYLAKK

lehetővé teszi, hogy a szobák a művelés alatt a használatosságuk, mivel a keletkezett szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerültesse. Emellett a használat olyan egyszerű, hogy, kiki maga végezhesse a mázolást. A pallo nedves kefével felhordható, anélkül, hogy átvesszené a fényt. Meg kell küldeni a következőket:

színezett szobapallo-fénylakk. sárgásbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfesték föld be a pallo a egyáltalán fényt is ad. Eszt egyaránt állítható régi vagy új pallo. Teljesen betölt minden falat, korábbi mázolást stb; van azután **színezett fénylakk (színezetlen)**

új pallokra és parketre, mely csupan fényt ad. Különbösen parokra a olajfestékekkel már beázott szobákra való. Csak fényt ad, színezés nem földi el a famustrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzet mtr. (két négyzetes szobára való) 5 ft. 90 kr. vagy 90 ft. márká. A közvetlen megrendelések, minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintacsomagok és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. Aho aszállásnál tessék jól vizsgálni a cégre a a gyári jegyre, mivel ott a több mint 180 éve létező gyártmányt sokféle utánzatok és hamisítványok, s sokkal rosszabb, a gyakran a cédnek meg nem felelő minőségben hozták forgalomba.

Christoph Ferenc, A valódi szobapallo-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója, **Prága. K. Berlin.** Kirschhof Ferenc-féle tükörfényláz

Kapható:

MRAZ TESTVÉREK-nél Csáktornyan.

Ki szereti

a gyöngéd, tiszta arcot, a puha sima arczbort és üde rózsás arczszint?

Az mossza magát naponta a híres, orvosi-lag jónak talált

Bergmann-féle LILIONTEJSZAPPANNAL

(Védjegy: 2 bányász.)

Bergmann & Co. Dresden és Teschen a/E. gyárából.

Kapható Csáktornyan Stráhia Testvérek lüzkerkeskedésében.

Darabja 80 fillér. 921 24—30

Szélhajtó és fájdalomcsillapító

hódnanycsöppek

étvágygerjesztő és az emésztést előmozdító házi szer.

Egy üveg ára 1 korona.

2 üvegnél kevesebb (2 kor. 50 fill. utánvétel) postán nem küldetik. Kapható:

Bittner Gyula gyógyszerárban Gloggnitz (Alsó-Ausztria.)

I. Arverési hirdetemény.

A csáktornyai kir. jbiróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Özv. Vutsák Miksáné végrehajthatónak Kovácsics Ignácné szül. Hanzsits Franciska és Kovácsics György beliczai lakosok ellen 138/905. sz. a. elrendelt és f. évi március hó 22-én foganatott árverés, a belicai 16 tkvben felvett legelő illetményre, és a 807 tk. 130/e hrsz. az 1542 ²/₃ □ öl területü rétre és erdőre vonatkozólag Kovácsics Antal beliczai lakos utóajánlata folytán hatályon kívül helyezték, a miért is ezen ingatlanok a legelő illetmény 918 k. 50 f. és a 807 tk. 130/c hrsz. a. ingatlan 471 k. 90 f. kikiáltási árban azzal, hogy a belicai 16 tk. C 2—3. sorsz. a. Kovácsics Ignác és neje Hanzsits Franciska javára, — C. 12 sorsz. a. Özv. Hanzsits Gáspárné javára a belicai 807 tk. C. 1, 2, 6. sorsz. a. bekeblezett szolgálalmi-jogok ezen árveréssel nem érintetnek

1905. évi május hó 13. napján délelőtt 10 órakor

Belica községhezánál Zakál Henrik ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.

Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni és pedig 91 k. 85 f. 47 k. 19 f. 914

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóság.

Csáktornyán, 1905. évi április hó 6.

Globus
risztitókivonat

Margitai József
Korvát nyelvtan

iskolai és magánhasználatra

Ára kötve: 3 korona.

Margitai József

Korvát-magyar és magyar-korvát

Zsebszótár új bővített kiadás

Ára kötve: 3 korona.

Kapható: FISCHEL FÜLÖP

könyvkereskedésében

Nagykanizsán és Csáktornyán.

ERZSÉBET
királyné-

sorjegyek eladósával foglalkozó

ügynökök

magas jutalékkal felvételnek. Ajánlatok intézendők

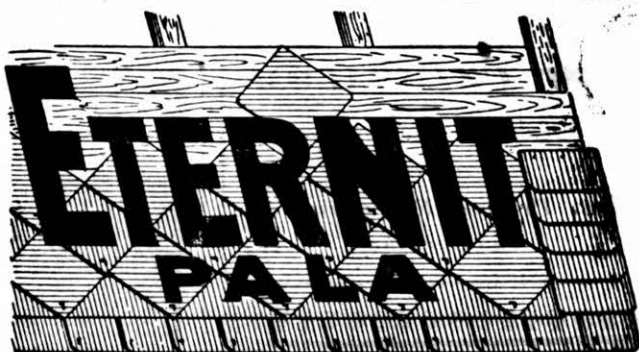
Fischer és Riesz

bankház

Budapest,
Erzsébet-körút 9. sz.

910 2-6

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST-VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

909 2-8

Hirdetések felvételnek
e lap kiadóhivatalában.